

Derbyhistorie I

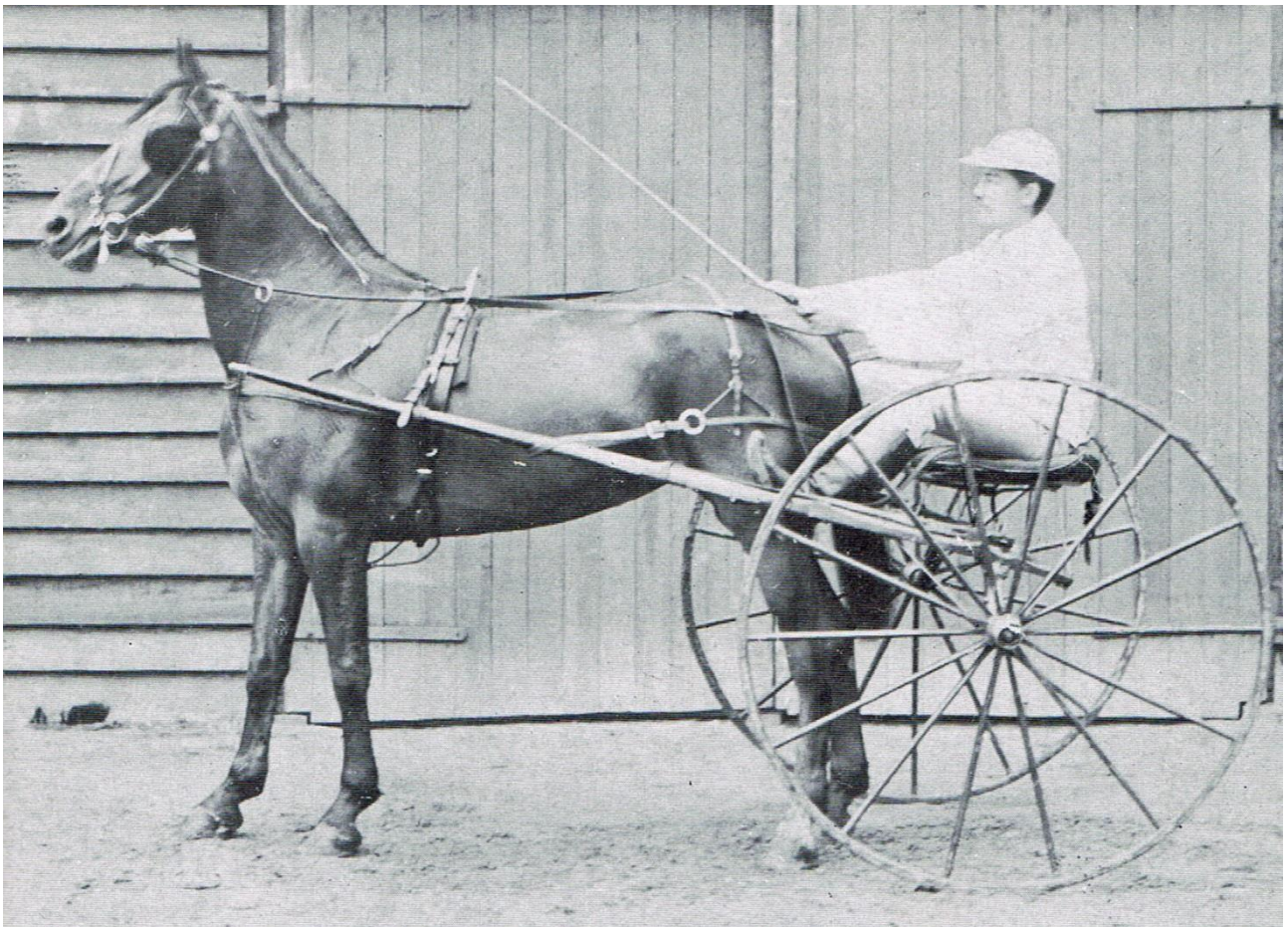
Tysken sejrer i 1897 – et år før Clara Greenlander

Af Lars Donatzky

Det fremgår af de fleste 'historiebøger', at det første travderby i Charlottenlund blev kørt i 1898 med Clara Greenlander og Alfred Johnstone som vinder.

Men det er faktisk en sandhed med modifikationer, idet Politiken som overskrift 22/7 1897 havde artiklen: "Derby-Dagen på Travbanen" med underrubrikken "Tysken sejrer".

Løbet Kjøbenhavns Traver-Derby for fireåringer blev kørt på II. sommermeetings anden dag, onsdag d. 21. juli, med en præmiesum på 4.000 kr. med halvdelen til vinderen, mens det første Dansk Traver Derby året efter havde en præmiesum på 3.000 kr. med 1.500 kr. til vinderen.

Den berømte Frigga med ejeren Johs. Thronam. Født 1885, rekord 2:12 pr. km. Og mor til en af de to danskfødte deltagere i Kjøbenhavns Traver-Derby 1897.

Forklaringen på dette var, at der på dette tidspunkt var ganske få heste i det danske fødselsregister, mens Kjøbenhavns Traver-Derby kunne vente flere anmeldelser og flere indskud (i fem terminer), når det blev åbnet for tyske og østrig-ungarsk fødte heste. Der blev dog først åbnet for anmeldelser i januar 1896, og

det blev ved 13 indskrivninger, hvoraf blot syv kom til start til den fulde betaling på et indskud på 80 kr. Dermed kom indskuddet ikke engang til at dække de første 1000 kr.

De senere udskrevne løbsudgaver af Københavns Traver-Derby og de andre "åbne" avisløb havde bugnende anmeldelser, f.eks. havde det med 12.000 kr. planlagte Københavns Traver-Derby 1899 ikke færre end 45 tilmeldte i januar 1896, men disse løb blev til gengæld ikke afholdt efter 1897. Årsagerne har jeg ikke helt styr på, men måske havde nederlaget til tyskerne i 1897-Derbyet og Opdrætningsløbene 1896 og 1897 haft betydning, måske var disse løb trods mange anmeldelser for kostbare at afholde i en periode, hvor travelskabet havde økonomiske problemer, måske var det svært at promovere rent danske avisløb samtidigt.

Præmierne svarer til 280.000 kr. i dag

Når man i dag skal vurdere præmierne fra dengang, skal man gange med en faktor omkring 70, dvs. de 4000 kr. i 1897 svarer til cirka 280.000 kr. i dag, og de 2.000 kr. i førstepræmie svarede til en velbetalt faglært arbejders løn gennem halvandet til to år.

Det var nok værd at rejse efter, og den tyske elite havde sat kurs mod København til dette første Københavns Traver-Derby 1897, hvad enten hestene til daglig konkurrerede på Berlins Westend-bane eller Hamborgs Mühlenkamp eller Altona-Bahrenfeld. Resultatlisten er ganske interessant:

Tyskejede på de fire første pladser

1. Stutteriet Franklinheims hp. Gustel , 2925 meter, 5:16,9 (1:48,3), E. Treuherz, 2000 kr.
2. E. Klinges h. Vincenzo, 3050 meter , 5:19,7 (1:44,8), H. Heitmann, 1000 kr.
3. E. Klinges hp. Montana Wilkes , 2925 meter, 5:21,2 (1:49,8) , N. Heitmann, 500 kr.
4. L. Wights h. Crownprince, 3300 meter, 5:31,8 (1:40,5), W. Mills, 300 kr.
5. Sir Charles hp. Miss Amber, 2925 meter , 5:35,6 (1:54,7), Meecham, 200 kr.

De danskfødte hopper: Fulvia løb uplaceret uden tid og Rhitra opgav.

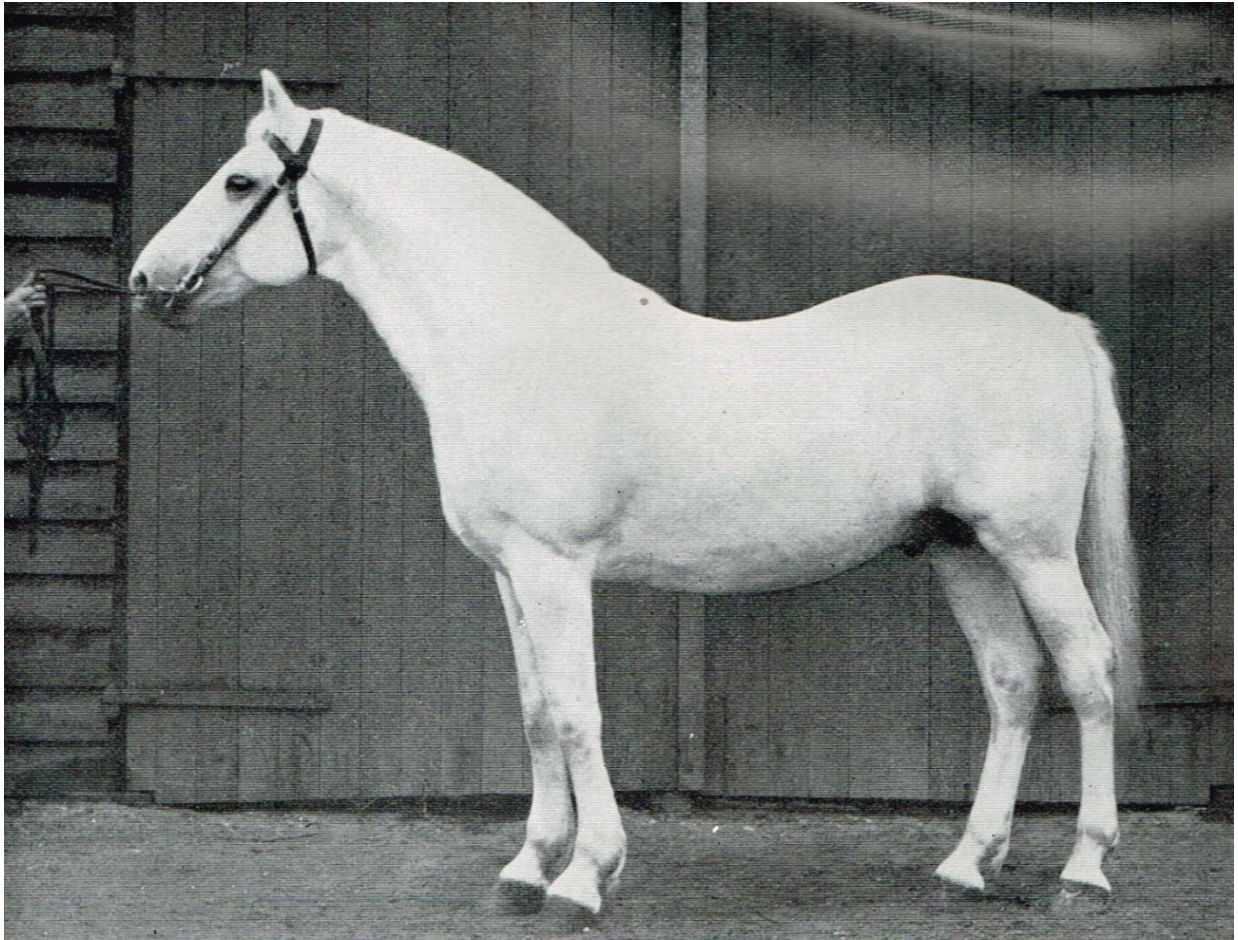
Odds 1,70. Pladser 13 og 16:10.

Tyskerne kom med deres bedste heste, illustreret ved at fjerdehesten Crownprince med toptilægget 375 meter et år tidligere var blevet nr. 2 i det tyske derby (om 15.000 Reichsmark).

Man skal forstå, at de tyskfødte heste udmærket kunne have amerikanske forældre, og f.eks. var faderen til Gustel den populære amerikanske hingst Jersey Thorne (født 1884 i New York), mens moderen Aase lyder dansk. Det var den ikke, men denne norskfødte hoppe var til gengæld den eneste skandinaviske hoppe i den første tyske stambog. Andenhesten Vincenzo var tysk mockindlænder, dvs. indført til Tyskland fra USA i fødselsåret sammen med sin mor.

I den første tyske stambog var 52 af de 174 hopper amerikanske. Ikke sært, at Tyskland var et attraktivt marked for danskerne, indtil den direkte import fra USA til København for alvor kom i gang.

Danskfødte med russisk far

Prizrack. Skimlet hingst, indført fra Rusland i 1891. Avlschampion 1896 til 1899 og far til de to første danskfødte derbydeltagere.

De to danskfødte heste og hopper i dette 1897-derby, skimlen Fulvia og den røde Rhitra, kunne slet ikke være med, selv om de hørte til første årgang (1893) efter den indførte skimlede russiske hingst Prizrack. Russeren fædrede halvdelen af denne årgang og blev avlschampion i årene 1896-1899, indtil de klart bedre amerikanske hingste tog over. Danske Sportstidende bemærkede i 1895: "Prizracks krydsning med de danske landhopper giver afkom, der travet 20 sekunder hurtigere pr. kilometer end de rene landracer", og Rhitra havde i øvrigt en fin sæson med 2 sejre, 4 andenpladser og 11 mindre placeringer i 24 starter til indtjening på 2.550 kr. (Husk, at beløbet skal ganges med 70). Lige meget hjalp det over for de tyske 'amerikanere'.

Heitmann og Mills

De deltagende kuske var ikke mindre berømte end hestene. H. Heitmann er Hinz Heitmann (nogle steder Heinz Heitmann), hvis far var vinder i de første travløb i Hamborg-området 20 år tidligere. Hinz blev tysk kuskechampion for anden gang i 1896, han blev en fremragende opdrætter af heste og selv far den mangedobbelte tyske champion Walter Heitmann, som af travhistorikere kendes som manden

bag Elitlopp- og Prix d'Amérique-vinderen Permit. I dag er Walters søn Peter ejer af stutieriet Buchenhof.

Willy Mills var den næstældste bror til Charlie Mills, der vandt de tre første udgaver af Copenhagen Cup tredive år senere. Faderen Anthony Mills var irsk født tysk travtræner, men havde en lille filial i København i 1890-erne.

Det er gammel historie, alligevel med tråde til nutiden:

Derfor er Spik Party rød

Røde Rhitra er nemlig stammoder til Anne Dodensig Larsens succeshoppe Spik Party, der satte toårshopperekord 1:15,9 i 2011 og som er meget aktuell lige nu for Flemming Jensen. I øvrigt havde Rhitra 2-årsrekorden 116 år tidligere med 2:04,3. Toårsfarten blev hævet fra 29 km/time til 47,4 km/time.

Der er 11 generationer imellem, og Rhitras mor Frigga (på billedet foroven) er med næsten garanti den eneste hoppe fra Dansk Traver Stambog nr. 1, der har efterkommere løbende i dagens travløb! Og nu ved vi, hvorfor Spik Party er rød ☺. /Færdigredigeret august 2015.

Se Politikens beskrivelse af derbydagen:

Derby-Dagen paa Travbanen.

Tysken sejrer.

I Søndags var der over hele Linjen Sejr for de danske Farver; i Gaar vendte Lykken sig, og de tyske Heste tog Revanche.

Første Løb, i hvilket kun danske og svenske Heste deltog, vandtes af Hr. Eiermanns *Gamby* med Sir Ralphs *Landgraf* og Hr. Oscars *Gold Tassel* henholdsvis som Nr. 2 og 3. Odds blev 4,61.

Det derefter følgende Sjællands-Handicap forløb under Publikums fuldkomne Ligegyldighed; man vægrede sig endog — hvor utroligt det lyder! ved at spille i Totalisatoren. Kun nogle faa Hundrede Kroner blev holdt paa Vinder og ikke mere paa Plads. C. F. Hansens *Boy* gav 3,29 i Odds.

Interessen for *Kjøbenhavns Traver-Derby*, der var opført som tredje Løb, var saa meget større. Præmiesummen var her 4000 Kr.; kun fireaarige Heste maatte starte. Det gik som ventet: det tyske Stutteri *Franklinheims* Hoppe *Gustel* tog Førstepræmien paa 2000 Kr.; ogsaa de tre følgende Præmier tilfaldt tyske Hesteejere. Anden og tredje Præmie vandt Hr. Klinge paa henholdsvis *Vincendo* og *Montana Wilkes*, og fjerde Hest blev Hr. Wights *Crown-prince*. Odds blev kun 1,79.

Stemningen paa Sadlepladsen var mat, dels paa Grund af det triste Resultat for de danske Heste, dels fordi det atter i Gaar regnede næsten under alle Løbene.

Det synes, som om en ond Skæbne forfølger dette andet Sommermeeting, der er anlagt paa at være Travsæsonens Begivenhed.

Fakt.

Fra Politiken, den 22. juli 1897. Mon ikke mange dengang ved underrubrikken blev mindet om nederlaget ved Dybbøl 33 år tidligere.